

KĄPAĆ SIĘ (29) *vb impf*

W inf kąpać (5), kępać (1); kąpać : kępać *Mqcz* (1 : 1). ◊ *W pozostałych formach* kąp-
sie (26), się (3).

inf kąpać się (5), kępać się (1). ◊ *praes 1 sg* kąpię się (1). ◊ *3 sg* kąpie się (9). ◊ *3 pl* kąpią się (3). ◊ *praet 1 sg m* -m się kąpiał (1). ◊ *3 sg m* kąpiał się (2). *f* kąpała się (2). ◊ *3 pl m pers* kąpali się (1). *subst* kąpały się (1). ◊ *con 3 sg f* by się kąpała (1). ◊ *3 pl m pers* by się kąpali (1). ◊ *part praes act* kąpiąc się (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Zanurzać się (29) :

a. *W wodzie w celu umycia się, ochłodzenia albo dla celów leczniczych; demergi, fluitare, natare Mqcz; lavari, relavare se, relavari, caldariis a. piscina uti Cn* (27) :

α. *O ludziach: myć się, pływać, moczyć się* (23) : *BielKron* 447; *Nato, Pliwam/ Kąpię sie. Mqcz* 248c, 131c; *Aieli lepák szaleńctwo iest od Flegmy/ ty ją znaki: iż o wodzie wżyſtko mowi/ kąpác ſye chce/ mniema ſye być rybą. SienLek* 53; *A gdyż tám kąpiąc ſie/ przemiefzkawał/ przyſzedſzy niekatory człowiek [...]/ á oblekſzy ſie wiego odzienie [...] iachał ku rycerzom. HistRzym* 41 v; *bom odzienie y koń ftrácił kiedym ſie kąpał HistRzym* 42, 41v; *Kto czytał ſprávę oney ſwiętey pániey Zuzánny/ gdy ią dwa ftárcy naláſzſzy w ogrodzie á oná ſie kąpie chcieli mieć po ſwey woli. RejZwierc* 126, 201v; *Oczko* 24v.

kąpać się u czego (1): *chodząc po ganku ſam/ vyrzał Bethſabeę żonę Vryalżowę gdy ſie kąpála v wody BielKron* 70v.

kąpać się w czym (5): *HistAl* E2; *Mqcz* 328d; *SienLek* 5, 10; *Bywało też y wtem v ftórych ludzi ćwiczenie/ że żołnierze kąpáli ſię w rzekach ModrzBaz* 111v.

W charakterystycznych połączeniach: kąpać się w rzece (2), *w wannie, w wodzie (u wody)* (3).

Zwrot: peryfr. »w pościeli kąpać się« [o niekontrolowanym oddawaniu moczu na skutek choroby] (1): (*marg*) *Od vsíkánia wpościeli. (—) thym też rády potrzebá/ coby ſye nie rádſi w pościeli kąpáli. SienLek* 107v.

Szereg: »omywać się albo kąpać« (1): *Iako ſye Alexander omywał albo kąpał w rzece/ ſczego potim dla zimnoſci wody był niemocen. HistAl* E2.

W przén (6) : *Lecz iż ſie teráznieyſza ſprává práwie ciągnie/ Zá onym zacnym gniazdem gdzye ſie cnotá łącznie. Iuż beſpiecznie pioreczko zá nią może płynąć/ A gdzye ſie oná kąpie przy niey ſie ochynąć: RejWiz* 3.

kąpać się w czym (5): *Coż to za ziemia? Oto ludzie ziemſey [...] nie o woley Bożey áni o poſtánowieniu iego ſwiętym niedbáiący/ pożárli tę wodę/ á kąpią ſie w niey vftáwicznie/ vzywáiąc proſtego vpornego á ziemſkiego ná wżem mnímánia ſwego RejAp* 104v; *HistRzym* 47; *Wierzę od początku ſwiátá Nie były ták ſuehé latá/ Oczy náłzé to widziáły/ Chmury ſię w rzékách kąpały. KochFr* 37; *ZawJeft* 32; *Iák ſię letnie grzybienie kąpie w gnuſney wodzie/ Zołty kwiát rozkládáiąc KlonWor* 28.

β. *O ptakach* (4) : *FalZioł* IV 25c; *Pławiąc ſie więc też Swinie/ y kąpią ſie Wrony/ A wżdy ſie im nie zmieni/ zwyczáy przyrodzony. RejZwierc* 136; *Mqcz* 218c; *RejZwierc* 237v.

b. *W błocie lub piasku (o zwierzętach); perfundere se Cn [w czym] (2) : Bo śwawola podobna ku plugawey świni/ Co nie mylli ni o czym ni o żadney cnoce/ Kiloby sie powoli kąpááá we błocie RejWiz 89; Saburro, sive Suburro, Wálác sie w tákowym piasku/ álbo kępác yáko ptacy czinią Mącz 362d.*

Synonimy: a. omywać się, pływać.

Formacje współrdzenne cf KĘPAĆ.

Cf KĄPANIE, KĄPANIE SIĘ

MM